

Rachmaninoff

GEBOUW VOOR K. EN W.

H. de G. — Het is misschien, omdat ik Rachmaninoff's kunst zoo huizenhoog boven het algemeene heb geplaatst, dat ik gisteravond een beetje teleurgesteld ben geworden, d.w.z. wat den mensch aangaat, die zich in zijn kunst openbaart. Ik zag hem zoo waar, zoo zuiver, zoo eenvoudig in al zijn grootschheid, zoo geheel boven den smaak van de massa, zoo totaal wars van de geringste concessie, van alles, wat ook maar eenigszins in strijd is met artisticeit en eerbied voor de muziek, dat ik hem als een bijna unieke verschijning in de kunstenaarswereld beschouwde. Maar ook **Rachmaninoff** blijkt tenslotte maar een mensch te zijn en daaraan is het waarschijnlijk te wijten, dat het programma een heele serie bewerkingen bevatte. Het begon met een Liszt-zetting van een orgel-fantasia en fuga (g. kl. t.) van Bach. Wel is waar, een der zeldzame bewerkingen, welke notengetrouw is weergegeven, maar instrumentaal-psychologisch toch niet te verantwoorden. Elk instrument heeft zijn eigen ziel, zijn eigen wezen en de psyche van het orgel kan onmogelijk door die van de piano vervangen worden. Elke ziel heeft haar eigen taal. Verder speelde **Rachmaninoff** een fragment uit Wagner's „Fliegende Holländer“, op het program aangeduid als: „La fleuse“, eveneens een Liszt-arrangement, vervolgens een Liszt-zetting van een étude van Paganini en alsof dat alles nog niet genoeg was, voegde hij er nog twee bewerkingen aan toe: „Das Wandern“ van Schubert-Liszt en „Liebeslied“ van Kreisler, waarschijnlijk door **Rachmaninoff** zelf gearrangeerd. Passons en luisteren wij naar den kunstenaar in Beethoven, Chopin en **Rachmaninoff** zelf.

Er ligt over Rachmaninoff's spel den geest van een levenservaring, een levenswijsheid, die het tot iets zeer bijzonders stempelen. Deze kunst is optimistisch noch pessimistisch, zij is doordrongen van een melancholie, die zich zelfs niet verloochent in de vitaliteit, welke haar kenmerkt. Zij is de manifestatie van een mensch, die het al lang gelooft, wiens illusies al lang tot het verleden behooren en die in de evolutie der menschheid geen enkel vertrouwen meer heeft. Een levenshouding, welke ik trouwens volkomen deelen kan. Maar zulke menschen zijn juist de grootste gevoelsmenschen. En ook daarvan is Rachmaninoff's kunst een duidelijk bewijs. Maar hoe onmetelijk diep en puur pelt dat gevoel en dat is het juist, dat zoo aangrijpt en zelfs lang na het concert tot nadenken stemt. Of Rachmaninoff's vertolkingen in tempi, agogiek en dynamiek afwijken van de z.g. gebruikelijke, laat mij onverschillig. De hoofdzaak is, dat hij in Beethoven's d. kl. t. sonate (op. 31, no. 2), Beethoven tot ons heeft laten spreken en dat hij ons in Chopin (Polonaise in c, kl. t., nocturne des, gr. t., mazurka cis, kl. t. en scherzo cis, kl. t.) onuitsprekelijk geboeld heeft, in de nocturne tot ontroering heeft gestemd.

In drie „Etudes-Tableaux" heeft **Rachmaninoff** zijn eigen ziel uitgestort: de eerste in g kl. t. bewogen, meditatief, de tweede in es, kl. t., als een opleving, het begin van een nieuw seizoen, de ontluiking van de natuur, de derde grootscher, uitbundiger, quasi heroisch, maar over alle drie toch dat van melancholie doordrongen bezonkene, hetgeen zich, zooals hierboven omschreven, ook over Rachmaninoff's herscheppende kunst uitstrekt.

Het programma vermeldde nog Liszt's „Sonetto del Petrarca", waarvan de vertolking een schoone herdedichting was.

Technisch is Rachmaninoff's spel van voorbeeldige doorzichtigheid, met een zeldzaam klaar op den voorgrond treden van het melodisch element en fijnen zin en gevoel voor het harmonische.

Het tot groote geestdrift stijgende succes noopte den kunstenaar tot de reeds genoemde toegiften, waarbij nog vermeld moet worden zijn eigen beroemde cis, kl. t. prelude.

Rachmaninoff

BUILDING FOR Arts and Sciences

H. de G. It is perhaps because I have placed Rachmaninoff's art so vastly above the general public that I became a little disappointed last night, that is to say, regarding the man who reveals himself in his art. I saw him so truly, so purely, so simply in all his grandeur, so entirely above the taste of the masses, so totally averse to the slightest concession, to anything even remotely contrary to artistry and reverence for the music, that I regarded him as an almost unique figure in the artists' world. But Rachmaninoff, too, turns out to be just a human being in the end, and to that is probably the reason why the program contained a whole series of arrangements. It began with a Liszt setting of an organ fantasy and fugue (G minor) by Bach. It is true, however, that it is one of the rare arrangements rendered faithfully to the notes, yet instrumentally and psychologically unjustifiable. Every instrument has its own soul, its own essence, and the psyche of the organ cannot possibly be replaced by that of the soundboard. Every soul has its own language. Furthermore, Rachmaninoff played a fragment from Wagner's "Fliegende Holländer," listed on the program as "La fileuse," also a Liszt arrangement, followed by a Liszt setting of an étude by Paganini, and as if all that were not enough, he added two more arrangements: "Das Wandern" by Schubert-Liszt and "Liebeslied" by Kreisler, probably arranged by Rachmaninoff himself. Let us pass by and listen to the artist in Beethoven, Chopin, and Rachmaninoff himself.

There lies over Rachmaninoff's playing the spirit of a life experience, a wisdom of life that marks it as something very special. This art is neither optimistic nor pessimistic; it is permeated with a melancholy that does not even deny itself in the vitality that characterizes it. It is the manifestation of a man who has believed it for a long time, whose illusions have long belonged to the past, and who no longer has any faith in the evolution of humanity. A life attitude which, incidentally, I can fully share. But such people are precisely the greatest men of feeling. And Rachmaninoff's art is clear proof of that, too. But how immeasurably deep and pure that feeling probes, and that is precisely what is so moving and prompts reflection even long after the concert. Whether Rachmaninoff's interpretations deviate in tempi, agogics, and dynamics from the so-called customary leaves me indifferent. The main point is that in Beethoven's D minor sonata (op. 31, no. 2), he let Beethoven speak to us, and that in Chopin (Polonaise in C minor, Nocturne D-flat major, Mazurka C-sharp minor, and Scherzo C sharp minor) he moved us inexpressibly, and in the nocturne, he moved us to emotion.

In three "Etudes-Tableaux," Rachmaninoff poured out his own soul: the first in G minor, moving and meditative; the second in E-flat minor, like a revival, the beginning of a new season, the awakening of nature; the third grander, more exuberant, quasi-heroic, yet across all three that settled quality permeated by melancholy, which, as described above, also extends to Rachmaninoff's re-creative art.

The program also mentioned Liszt's "Sonetto del Petrarca", of which the performance was a beautiful reinterpretation.

Technically, Rachmaninoff's playing is of exemplary transparency, with a rare clear prominence of the melodic element and a fine sense and feel for the harmonic. The success, rising to great enthusiasm, compelled the artist to make the aforementioned concessions, among which his own famous C sharp minor prelude must also be mentioned.

[Translation: Google]